

Valgkamp i andedammen

Heidi Elisabeth Svendsen
Akershus Universitetssykehus
Heidi.elisabeth.svendsen@ahus.no

Ingvild Stjernen Tisløv
Reynd AS

Valget engasjerer ikke psykologer flest fordi debatten ikke oppleves relevant. Den mangler et samfunnspsykologisk fokus.

Heidi Elisabeth Svendsen og Ingvild Stjernen Tisløv

Foto: Per Halvorsen; Nora Paulsen Skjerdingsstad

Ingvild Stjernen Tisløv er kandidat til sentralstyret til valget under Landsmøtet 2025 og veileder til kandidat som visepresident for tariff og arbeidslivspolitik i Psykologforeningen, Helén Ingrid Andreassen.

Metaforen «andedam» kan brukes til å beskrive et lite samfunn der man krangler om småting som er av liten interesse for dem utenfor dammen. Vi mener valgkampen om den fremtidige ledelsen i Norsk psykologforening fremstår som en andedam.

Det er omtrent 11000 psykologer i Norge. Vi antar at de fleste er engasjerte og dyktige fagpersoner. Men svært få synes å være opptatt av hvem som skal lede fagforeningen vår.

Vi vet ikke hvorfor valget ikke engasjerer, men tror det kan handle om at debatten ikke oppleves relevant. For mange av innleggene handler om samarbeidsproblemer og metoder for økt medlemsdemokrati. Dette er viktig nok, men kan fort bli for internt. De fleste sakene handler dessuten

om oss selv, psykologene. Ved å kun vaske i vår egen andedam risikerer vi at foreningen bli irrelevant i en tid der verden trenger alle folk på dekk. Med andre ord: vi må begynne å snakke mer om hva vi kan gjøre for samfunnet, enn hva samfunnet kan gjøre for oss.

Ut av dammen

For noen år siden ble det holdt et rådslag i Helse- og omsorgsdepartementet. I tillegg til helseminister, barneminister, folkehelseminister, statssekretærer og rådgivere fra departementet var det 17 fagforeninger rundt bordet. Hver aktør ble spurt om å fortelle kort om utfordringer i kommunen.

Vernepleierne mente at de var en av de viktigste yrkesgruppene, for de snakket på vegne av sårbare grupper som ikke kunne snakke så godt selv. Sykepleierne mente at det også gjaldt for dem. Det mente legene, lærerne og sosionomene også. Alle hadde gode argumenter for å underbygge at egen yrkesgruppe måtte være i sentrum av løsningen.

Psykologforeningen var den eneste av de 17 aktørene som ikke snakket om seg selv. Fagsjef Åste Herheim la fram tall som viste kommunenes utfordringer, blant annet mangel på fritidstilbud, frafall fra videregående skole og familier med vedvarende lavinntekt. Hun oppfordret til en felles forståelse av problemene. Resultatet ble at Psykologforeningen, som en av svært få aktører, ble invitert inn i det videre strategiske arbeidet.

Vi er til for befolkningen

En fagforening kan bli spurt om å sitte rundt beslutningstakernes bord når det antas at foreningen kan hjelpe politikerne med å løse samfunnsproblemer, ikke fordi politikerne er spesielt interessert i oss. En president i Psykologforeningen må derfor balansere medlemmers ønsker og behov opp mot hva vi kan bidra med for å løse problemer som er større enn oss selv.

Noen vil at vi skal rope høyere, være sterkere til stede i den offentlige debatten, være smartere strategier og gode lobbyister. Men hvilke saker vi bruker utestemme på, har betydning for hvor relevante vi blir oppfattet. Befolkningen vil at psykologer jobber i distriktene, og at vi er tilgjengelige etter kl. 15.30. Det vil ikke nødvendigvis vi. Olje- og energiindustrien og skolene gjennomgår en voldsom omstilling knyttet til «det grønne skiftet» og digitalisering. Når samfunnet endrer seg, stilles det krav til nye måter å jobbe på. I forbindelse med et valg bør vi derfor proaktivt diskutere psykologers rolle om 10–20 år. I stedet snakker psykologene om at de helst vil jobbe i spesialisthelsetjenesten, bare med bedre rammebetingelser.

I årene fremover vil temaet «psykisk helse» konkurrere med andre overskrifter. En stadig eldre befolkning, dyrtid og sosial ulikhet, forsvar og beredskap, fascisme og folkemord, klima og miljø. Vi må vise hvordan disse fenomenene har betydning for helsen, og hva psykologer kan bidra med for å få til bærekraftige løsninger. Da vil vi oppleves relevante på flere arenaer enn i dag.

Legene, sykepleierne og lærerne er mange. De kan tillate seg å være selvcentrerte. Truer de med streik, vet alle at samfunnet stopper opp. Vi som er få, må agere smartere enn det. I resten av valgkampen håper vi på flere fanesaker enn interndemokrati og arbeidsforhold i spesialisthelsetjenesten. Vi ønsker å vite hvordan kandidatene vil jobbe med framtidens psykologrolle. Vis oss hvordan dere vil løfte psykologfaget ut av andedammen og skape løsninger for fremtiden!

Anm. Tekst under «Merknader» ble oppdatert kl. 13.10. Informasjon om Ingvild Stjernen Tisløv ble lagt til.